

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petič-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Rojaki!

V ponedeljek, dné 25. t. m., bodo volila mesta in trgi poslance v deželni zbor. — Kandidatje, katere Vam národna stranka priporoča v soglasno izvolitev, so naslednji:

I. Za stolno mesto Ljubljano:

gospod **Peter Grasselli**, mestni župan in posestnik v Ljubljani, ter
gospod **Ivan Hribar**, ravnatelj banke „Slavije“ in občinski svetnik v Ljubljani.

II. Za mesto Idrijo:

gospod **dr. Danilo Majaron**, odvetnik in občinski svetnik v Ljubljani.

III. Za Kranj in Škofjo Loko:

gospod **Viktor Globočnik**, c. kr. notar, posestnik in občinski svetnik v Kranji.

IV. Za Tržič, Radovljico in Kamnik:

gospod **Ivan Murnik**, cesarski svetnik in deželni odbornik v Ljubljani.

V. Za Postojino, Vrhniko in Lož:

gospod **Josip Lenarčič**, posestnik in tovarnar na Vrhniki.

VI. Za Novo mesto, Višnjo goro, Črnomelj, Metliko, Kostanjevico in Krško:

gospod **dr. Ivan Tavčar**, odvetnik, posestnik in občinski svetnik v Ljubljani.

Za izvrševalni odbor národne stranke:

dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški.

Volitev v kmetskih občinah.

Zgodilo se je, kar se je splošno pričakovalo, o čemer nismo dvomili niti trenotek: pri včerajšnji volitvi deželnih poslancev je zmagala klerikalna stranka na celi črti, z vsemi svojimi kandidati.

Pri taki agitaciji, s porabo takih sredstev, kakršnih se je posluževala klerikalna stranka, tudi drugače ni moglo biti. Naš kmet se ni tako izobražen, da bi se mogel emancipovati duhovniškega upliva, kaj še da bi volil po svojem prepričanju, če se mu grozi, da ne dobi sv. zakramentov v smrtni uri, če se nahujša proti njemu cela rodbina in če se mu vrh večnega izveličanja obljubi še znižanje davkov in se mu zagotavlja, da se bode njegovo posestvo razbremenilo na troške meščanov. Takim obljubam je kmet jako dostopen, kaj bi se torej čudili, da se je dal preslepiti in upreči v klerikalni jarem, zlasti ker se je proti narodni stranki agitovalo na uprav zločinski način, za kateri bi se moralo nekoliko zanimati c. kr. državno pravdnštvo.

Kakor si kdo postelje, tako leži. Kmetski volilci bodo kmalu spoznali, da so bile klerikalne obljube le prazne, da so bile zgolj pesek v oči. Čutili bodo to na svoji koži in se kesal, a takrat bo že prepozno.

Narodna stranka je imela doslej v kmetskih občinah pet mandatov: dva notranjska, dva dolenjska in kamniško-brdski mandat. Včeraj jih je izgubila in klerikalna stranka bo sedaj sama zastopala kmetske okraje.

Signatura včerajšnje klerikalne zmage je poraz Svetčev. Gospod Svetec je sedel dolgo vrsto let v deželnem zboru in po smrti dr. Janeza Bleiweisa je bil on tisti, ki se je vedno dosledno držal Bleiweisovega programa in uplival na to, da se narodni poslanci vseh barv niso oddaljili od njega. Bil je pravi konservativec, ki je dajal narodu, kar je bilo narodovega, cerkvi pa kar je bilo cerkvenega. Izkušen in izveden v vseh strokah deželne uprave je izdatno uplival na vse deželnozborske sklepe in s svojo veljavno besedo delal vedno na složno, solidarno postopanje slovenskih poslancev. Ta izvrševalec Bleiweisove politične oporoke, ta v borbi za narodove koristi osiveli zaslužni mož je moral pasti

ker se je zameril nekaterim kapelanom in njih vodji, se je moral umakniti jednemu Košaku in to v volilnem okraju kateri je zastopal dolgo vrsto let in čigar interese je vedno z največjo skrbnostjo varoval. Da je klerikalna stranka strme glavo tega zadnjega reprezentanta nekdanje slovenske sloge in ga nadomestila z možem, ki pri vsi svoji izvedenosti v kmetskih rečeh ni vreden, da bi mu odvezal jermena s čevljev, to kaže najjasneje, da gre klerikalcem le za gospodstvo v deželi, to priča, da se je popolnoma izneverila staremu slovenskemu programu, pa naj to taji, kolikor hoče.

Tudi poraz Kersnika in Višnikarja je čutna izguba za deželni zbor. Oba sta bila jako vestna in marljiva poslanca in sta storila jako mnogo za svoja volilna okraja, veliko več nego vsak klerikalni poslanec za svoj okraj. A dasi jima glede izvrševanja poslanskih dolžnostij ni mogoče prav nič očitati, sta morala vendar pasti in nihče se ni zmenil za to, da sta se kvalitativno tako slabo nadomestila, da slabše ni mogoče.

Uzroki včerajšnje klerikalne zmage so tako jasni, da je vsaka beseda o njih odveč, le to bodi povedano, da je kanonik Klun zmagal z vladno pomočjo. Da je glasoval zoper Luegerja, se mu je torej bogato izplačalo, kakor je sploh njegova politika bila vedno na korist njegovi osebi, čeprav le redkokada tudi na korist njegovim volilcem.

Narodna stranka se radi včerajšnjega poraza prav nič ne žalosti. Vedela je, kakov bo izid volitev, vedela od tistega hipa, ko je skoro vsa duhovščina s sv. Rešnjim Telesom v rokah šla proti njej v boj in delala proti njej s tako silo, kakor še nikdar pri nobenih volitvah. Ko bi poklicana oblast vse to preiskala, kar je duhovščina pri teh volitvah uganjala, bi moralo devetdeset odstotkov vseh klerikalnih agitatorjev na žabjak.

Volitve v kmetskih občinah nimajo za fiziognomijo deželnega zbora tiste važnosti, kakor se jim pripisuje. Klerikalci s to zmago še niso dobili večine v deželnem zboru, brez te pa ne morejo izvršiti nameravanih atentatov na deželno blagajnico. Pri vseh političnih in gospodarskih vprašanjih bode odločevala tudi za naprej narodna stranka, če se jej ne odkrha nekaj mestnih mandatov. In to je

velike važnosti, zakaj gorje mestnim prebivalcem, če dobé klerikalci absolutno večino! Potem bodo klerikalci skušali izpolniti svoje, kmetom dane obljube in mestno prebivalstvo bo moralo za to krvaveti.

Po toči ne bomo zvonili in ne bomo pisali dolgih rekriminacij. Kar se je moralo zgoditi, se je zgodilo, pa dobro. V šestih letih bodo kmetje vprašali, kje je vse to, kar se nam je obljubovalo in potem bomo zopet govorili. In takrat bomo toliko laglje govorili, ker pričajo dosežene častne manjšine, da ima narodna stranka tudi v kmetskih občinah veliko zaslonbo.

Besedo ima sedaj prebivalstvo mest in trgov in od njega pričakujemo, da bode volilo tako, kakor mu velevalo interesi ne samo mest in trgov nego interesi cele dežele. Če dobe klerikalci le dva mandata v mestih, je vse izgubljeno, kajti potem imajo večino v dež. zboru in lahko uganjajo, kar hočejo, da pa glede mestnih prebivalcev nimajo dobrih namenov, to kaže vsa njih preteklost.

Govor dr. Ivana Tavčarja na volilnem shodu v Rudolfovem.

Radi pomanjkanja prostora priobčujemo samo tisti del govora, ki se peča z delovanjem in snovanjem tako imenovane katoliške, ali kakor se v zadnji dobi imenuje „katoliško-narodne“ stranke.

O težnjah katoliške narodne stranke govoril je dr. Tavčar nekako tako-le: Kakor vse kaže, priobčila si bode pri letošnjih deželno-zborskih volitvah takoimenovana „katoliško-narodna“ stranka prej kot ne vse mandate v kmetskih občinah. Vpraša se, bi li naši stranki ne kazalo tudi zastopstva naših mest prepustiti nasprotni stranki, tako da bi se ji dal deželni zbor popolnoma v roke, da bi lahko ondi gospodarila, kakor bi se ji zljubilo. Morda bi konečno kaj tacega ne bilo slabo, ker bi potem ta stranka, ki sedaj z brezštevilnimi obljubami mami in bega naše ljudstvo, z dejanji prav kmalu pokazala, kako da je slabotna in nesposobna. Ljudstvo bi potem kmalu spoznalo, da mu je duhovščina, ki dandanes na krmilu sedi, s svojimi obljubami le pesek v oči metala in družega nič!

Na drugo stran pa bi bil tak poskus prenevarjen in vsega premisleka je vredno vprašanje, ali naj se tudi naša mesta prepuste klerikalnej pohlepnosti, ki hoče celo vojvodino kranjsko stisniti pod železne svoje prste! Menim, da še nismo tako globoko padli, da bi tudi naša mesta morala zlestiti pod tisti jarem, v kojega so sedaj uklenili našega kmeta. In pač žalostno bi bilo, če bi se mej Slovenci na Kranjskem ne dobilo toliko razumništva, da bi se uspešno ne postavilo v bran načelom, katera zastopa katoliško narodna stranka, in katera načela so tako črna, kakor je črna najtemnejša noč. Zategadelj odločila se je naša stranka, da se v mestih poprime boja, in zategadelj prevzel sem tudi jaz kandidaturo v dolenskih mestih, dasi v svesti, da se podamo s tem le na trnjevo pot. V čem obstoji moč nasprotne nam stranke? Če boste poslušali tiste prenapete, in le površno olikane mladeniče, kojih vsak meni, da v svojem žepu bodočega škofa s sabo nosi, odgovarjalo se Vam bode, da je vera glavna moč nasprotne nam stranke. Večje politično sleparstvo, kakor se sedaj z vero po Kranjskem uganja, se do sedaj še nikjer uganjalo ni! Naše ljudstvo je verno kakor je bilo vsikdar, in nikjer se ne čuje, da se podirajo cerkve, ali da te snujejo kake nove verske stranke. Vsi smo dobri katoličanje, samo ta razlika je mej nami, da se nekateri hinavci prav spredaj pred Gospodov altar rinejo, in tam na vsa usta kričijo, „Gospod Bog, poglej me vender, kako sem pobožen, in kako sem vreden, da mi zavoljo te pobožnosti kaj daš!“ Bodite prepričani, da je ta pobožnost najnovejše mode le na umeten način napravljena in da je izrastla iz tistega starorimskega izreka: „dam, da mi daš!“ Le škoda, da bo moral dotične stroške naš narod plačevati.

Resnica je, da vera ni kriva preprirov mej nami. Resnica pa je tudi, da se je nam nasprotna stranka vere polastila kot sredstvo za svojo agitacijo. Ta stranka vzela je takorekoč Boga z najsvetejšega mesta, ter ga posadila v sredo najhujših političnih preprirov! S tem pa je po mojem mnenju z nogami teptala našo sveto vero in njene skrivnosti! Če se sv. Rešnje telo izpostavlja v ta namen, da bi na primer v dolenskih mestih ne bila izvoljena moja oseba, potem je tisti, ki je to izpostavljanje zankazal, slabo službo izkazal sv. katoliški veri. Vzemimo, da bode izvoljen moj nasprotnik. Kaj si mi moramo misliti in kaj si mora pri tem misliti naše priprosto ljudstvo! Pač ničesar drugega ne nego to, da sv. Rešnje telo ne more imeti posebnega pomena za tiste, ki ga izpostavljajo radi nepomenljive osebe, kot je ona vsacega političnega kandidata! Vzemimo pa na drugo stran, da sem jaz izvoljen. Kako si mora potem priprosto ljudstvo to stvar tolmačiti? Nikakor drugače ne, nego tako, da si mora misliti, da sv. Rešnje telo še toliko moči nima, da bi moglo pri deželnozborskih volitvah izpodnesti tako ponižnega in neznatnega kandidata, kot sem jaz. Iz tega je torej vidno, da je jako napačno, ako takoiimenovana katoliško-narodna stranka vero v politične boje tlači. S tem postane vera strankarska reč, in če propade stranka, propade ž njo tudi vera, in če pride stranka ob kredit, pride ž njo ob kredit tudi vera.

Program naše stranke je pa ta, da mora vera, ki je slovenskemu ljudstvu potrebna, ostati na svojem vzvišenem mestu in da nikakor ne gre, da bi se pri vsaki priliki obvijala z umazanimi capami vsakdanjega življenja! Mi smo torej, ki branimo čast in veljavo vere, in ravno katoliško-narodna stranka je tista, ki izpodkopava njeno veljavo! In to zategadelj, ker jo uporablja v strankarske svoje namene. To bodo gospodje v malih letih sami sprevideli in obžalovali bodo kmalu, da so pustili sv. Rešnje telo izpostavljati v sredo volišč in v sredo agitacijskega ruvanja! Katoliško narodna stranka pa ni nevarna samo zaradi tega, ker nam izpodkopuje pravo katoliško vero, nevarna je tudi zategadelj, ker je v deželo zanesla načela, ki so človeški družbi povsod in v prvi vrsti pri nas na Kranjskem nevarna. Mlada duhovščina, živeč mej priprostim narodom, čutila je, da s pretvezo, da bi bila pod tako izbornu katoliškim vladarjem pri nas na Kranjskem vera v nevarnosti ne more povsod prodreti. Mnogo je kalinov, ki se usedejo na limanice te pretveze! Obilo pa je tudi na kmetih razsodnih mož, ki se kaplanu, če grmi o tem, da je vera v nevarnosti, v obraz smejejo. In zategadelj je nasprotna nam stranka kmalu sprevidela, da z vero samo ne more povsod prodreti. Polastila se je torej načel, katera je katoliška cerkev od nekdanj proklinja a, polastila

se je jako nevarnih socijalističnih načel, katera je nekoliko z žegnano vodo poškopila ter jih potem mej narod zanesla. Tako je prišlo, da so po nekaterih krajih naši mladi duhovniki postali pravi socijalistični agitatorji, in sam Bog vé, če ta od cerkovniške ošabnosti napihnena tolpa ne bode zabredla tako daleč, da bode iz svoje srede pošiljala v deželo anarhistične agitatorje! To pač vsakdo vé, da je od socijalista do anarhista samo jeden korak! Da bi se ubožnemu ljudstvu prikupili, pričela je takoiimenovana katoliško-narodna stranka ločevati posamezne stanove, in napovedala je križarsko vojsko kapitalu, katerega je žalibog tako malo v deželi. Pri volitvah poslužuje se posebno na kmetih tiste ubožniše mase, ki živi v potu svojega obraza. Tem revežem kaže posamezne bogataše, češ, ta ima denar, ti si pa berač, zatorej padi po njem! Razločujejo tudi mej stanovi, češ, ta stan je potreben, oni pa ne. Priprostemu ljudstvu napravlja račune, češ, notarji, advokatje so nepotrebni; ti te stanejo toliko, oni zopet toliko! Pripovedujejo narodu, da so taki stanovi, tembolj nepotrebni, ker bi njih posel lahko župniki opravljali. — In tu ravno tiči zajec v grmu! — Če bo šla tako stvar naprej, doživeli bomo še, da bodo naši mladi gospodje z lece nam govorili, čemu nam je potreba naših sodnikov in naših okrajnih glavarjev, ker bi naši čast. gosp. župniki dotične posle lahko veliko cenejše opravljali? In če pridete s takimi nauki pred nerazsodno maso našega ljudstva, bode brezdvombeno kakor je sedaj navdušeno kričalo: „proč z advokati, proč z notarji“, ravno tako navdušeno se oglasilo: „proč s sodniki, proč z uradniki!“

Socijalistični nazori so pač taki, da jih, posebno če jih razširja brezvesten in lahkomisljen duhovnik, brez težave raztrosiš mej priprosto ljudstvo. Ali, ko se bodo jedenkrat razuneli nerazsodni možgani, potem se vpraša, kdo bo še v stanu udušiti požar? Če bodo po kmetih tako imenovani kajžarji boj napovedali vsakemu posestniku, ki ima par grošev v svojem zaboju, ne vem, kaj bodo nasledki potem. To pa vem, da si bodo naši vročerkvni kapelani takrat roke umivali, češ, mi smo nedolžni in ljudstvo samo naj se tira po zaporih in ječah! Nikar misliti, da so to samo fraze in da je prazna šala, o čemer Vam govorim. Pred malo dnevi sem govoril z voditeljem tako imenovane katoliško-narodne stranke, ki se poteguje za mandat v gorenjskih mestih, in ta mi je oblastno povedal: „Na Notranjskem smo Vas podrli s socijalističnimi nazori, in vera sama nam bi ne bila ničesar pomagala!“ Ti politični otročaji igrajo se torej z ognjem, in kadar bodemo imeli požar, pa se bodo v luknje zarili, kakor se je po luknjah zarila duhovščina v tistih časih, ko se je izbruhovala velika francoska revolucija! In še nekaj se je bati! Sedaj, ko častita duhovščina našemu priprostemu ljudstvu tako rada račune napravlja o tem, koliko mora slovenski kmet plačevati za ta ali oni stan, je pa vender gotova resnica, da so ti računi precej nevarni za tiste, ki računijo. Saj se lahko stvar tudi zasučje, kje pa je zapisano, da bo naše ljudstvo vedno tičalo v rokah nespametnih kapelanov! Če nam pomagata Bog in naša šola, se bode tudi naše ljudstvo jedenkrat probudilo, in jaz — dasi me razkričavajo za liberalca — bi nikakor ne želel, da bi tedaj naš narod ne napravljaj tudi svojih računov, ter pričel računati, koliko ima plačevati za duhovski stan. Bog obvaruj nas pred takimi računi, ker potem moral se bode naš narod prepričati, da je duhovski stan za njega tudi jako drag stan! Če torej „katoliško narodna“ stranka v teh časih čuje slovenskega kmeta proti posameznim meščanskim stanovom, nasprotuje s tem ne samo tistim našim zakonom krščanske ljubezni, temveč ta stranka spodbopava s tem tudi veljavo duhovskega stanu, o kojem socijalisti, ti sedanji zavezniki naših narodnih katolikov, že dandanes trdijo, da ni tistega denarja vreden, katerega ljudstvo za njega plačuje. Jaz kaj tacega ne trdim, to trdijo samo socijalisti, kojih načel se je nasprotna stranka polastila, da je našo stranko posebno na Notranjskem premagati mogla! Takoiimenovana katoliško-narodna stranka opira se torej na načela, ki so človeški družbi sploh in slovenskemu narodu posebej nevarna. Če bi šlo po njeni volji, bi se na Slovenskem ne pisalo drugega, nego molitvene knjige in knezoškof ljubljanski postal bi tudi v posvetnih rečeh naš vladar. Ti stranki ne gre za drugega, nego za to, da bi pri nas dobila duhovščina prvo in jedino odločevalno besedo, in sicer s pomočjo slovenskega kmeta, ki

ni tako razsoden, da bi bil v stanu pravično presoditi veljavo in vrednost duhovnih gospodov, ki sedaj zvonec nosijo po Kranjskem. Nasprotna stranka je pa nam nasproti tako slabovestna, da ji je dobro vsako sredstvo, s kojim nas more pred ljudstvom pobijati. Tri reči so, katere vedno razvija in zategadelj je potrebno, da tudi o tem nekaj spregovorim, da tudi v teh zadevah spoznate moje stališče, na kojem sem stal do sedaj in na kojem bi stal tudi v prihodnje, če bi me slučajno izvolili svojim poslancem.

Prvo orožje, koje suče katoliško-narodna stranka proti nam, je deželna bolnica v Ljubljani. Narodna stranka zastopa mnenje, da je ta bolnica potrebna, da je pa vender tudi koristno, da se polagoma ustanove bolnice po deželi, kakor se je na primeru taka že ustanovila v Rudolfovem. Deželna bolnica v Ljubljani se pa opustiti ne more, ker je jedenkrat ustanovljena in ker konečno nikjer na deželi ni mogoče ustanoviti tako popolnega zavoda, kakor je bolnica v Ljubljani. Naj bode pa bolnica kjer hoče, to je gotovo, da je v prvi vrsti koristna za reveže, ki bi dostikrat za plotem umirati morali, če bi bolnice ne bilo! In gotovo je tudi, da je katoliški duhovnik najmanj poklican, s penečo svojo besedo rohneti proti takemu zavodu, kot je deželna bolnica.

In sedaj vpijejo: „Zidali ste novo deželno bolnico v Ljubljani.“ V tem kriku kaže se čela ostudnost tako imenovane katoliško narodne stranke!

Ko je potres razdejal Ljubljano, razdejal je tudi staro deželno bolnico, in sicer tako, da so jo morali bolniki takoj zapustiti. In ker je k sreči bila zidana in dodelana nova bolnica, lahko rečem, da se je sto in sto revnim bolnikom ohranilo ali vsaj podaljšalo življenje, ker bi drugače bili morali pomreti v mrzli zimi, kakor pocepajo muhe pred mrazom. Da taka očitna revščina ne gane našega mlajšega duhovništva, je pač značilno in dokaz nam je, da ima narodno katoliška stranka sicer srce za svoje pohlepne namene, da pa nima srca za pravo revščino, ki vsako drugo posvetno srce pretrese. To se je posebno pokazalo tudi pri zadnjem zasedanji deželnega zbora, ki je bil sklican radi potresa. Vam vsem je znano, da bolnica v Rudolfovem ne shaja posebno lahko in to posebno zategadelj ne, ker je tudi naša duhovščina posebno ne ljubi, češ, da jim je konkurent pri kolekturi. Narodna stranka, ki je slučajno izvedela o težavnem stanju tega koristnega zavoda, si je mislila, če je bolnica pred potresom težko izhajala, izhajala bode po potresu še težje, in napisali smo predlog, da naj se za l. 1895 podeli bolnici v Rudolfovem izvanredna podpora 2000 gld. Obrnili smo se tudi do katoliško-narodne stranke, da naj predlog podpiše, — a zdel se ji je neumesten in padel je v vodo, prej ko ne samo zategadelj, ker je zrasel na njivi slovenskih liberalcev.

Očitajo nam lovski zakon, ter pravijo, da smo ga sklenili na korist meščanstvu in na škodo kmetu. Ali narodna stranka postavila se je pri tem tudi na stališče, da mora lovec škodo po divjačini storjeno povrniti, mej tem ko naši katoliki stoje na stališču, da mora lov prost biti, tako da dobi vsak kmetič puško v roke, da lazi lahko za zajcem, kakor se mu ljubi. Bodimo pravični, bolj škodljive stvari za kmeta ni, kot je lovska strast! In če se ga ta strast poprime, lahko se preračuni že naprej, kdaj mu bo prišlo zemljišče na boben. Tudi glede lovskega zakona gre torej naši katoliško-narodni stranki samo zato, da ulovi našega kmeta na limanice, da bi ga v škodo pripravila.

Z glediščem straši naša katoliško-narodna stranka ljudstvo po deželi, češ, kaj briga gledišče slovenskega kmeta. No, argument je sposoben, da upliva na priproste možgane! Ali konečno ima tudi slovensko razumništvo nekaj pravic, in gotovo je, da se po mestih nabere vsaj toliko deželnih naklad in davkov kakor po deželi. In kakor morajo meščani s svojimi davki donášati za vsako cesto, ki se gradi na korist tej ali onej kmečki vasi, ne da bi kdo ugovarjal, da naj cesto le samo kmetje plačajo, ravno tako bi zastopniki našega kmeta ne smeli pri vsaki priliki ugovarjati, to kmeta nič ne briga, to naj mesta sama plačajo! Žalostno je, ali vendar je prišlo v navado, da se v volilnem boju neprestano interesi kmeta stavijo v nasprotje z interesi mest. Naši katoliki pravijo, mi smo samo za kmeta, to so pa zategadelj, ker

dobro vedo, da je slovenski kmet, kakor je dandanes v večini, slepo sredstvo v njihovih rokah. Vladali bodo samo toliko časa, dokler bodo slovenskega kmeta na svoji strani imeli! Zatagadelj ga bodo skušali lepo v temi obdržati, pri deželni upravi pa ga bodo na škodo našim mestom protežirali kjer se bo dalo, in bati se je, da bodo najedenkrat kmetske občine, v katerih se že dandanes s socialističnimi nazori deluje, najedenkrat stali v živem boju proti našim mestom. Zategadelj se morajo mesta o pravem času oborožiti, ter si izbrati zastopnike, ki se bodo ravnali po načelu, da morata kmet in meščan v najlepšem soglasju živeti, ker imata skupnih interesov dovolj. Če me toraj vprašate po mojem programu, odgovorim Vam pred vsem, da je prva točka tega programa to, da sem odločen nasprotnik tako imenovane katoliško-narodne stranke, ne po osebi, pač pa po načelu! Moje mnenje je, da duhovnik spada v cerkev. Kar se tiče vere, mi je škof absoluten gospodar. Ker pa živim v devetnajstem stoletju, in ker mi je Bog dal možgane da z njimi prosto mislim, potem sem mnenja, da v rečeh, ki z vero ničesar opraviti nimajo, nisem odvisen niti od škofa, niti od kaknega kapelana. Ne pride mi na um, da bi hotel govoriti v cerkvi ali pa predpisavati duhovniku, kako naj mašo bere. Ravno tako pa tudi od duhovnika zahtevam, da naj se ne meša v moje posvetne reči in da naj mi ne zaukazuje, kako naj gospodarim o svojim premoženjem in kako naj uravnam politično svoje mišljenje.

V Ljubljani, 22. novembra.

Deželnozborske volitve na Češkem. Pri deželnozborskih volitvah je v kmetskih občinah na Češkem voljenih 46 Mladočehov, 2 kandidata češke kmetske stranke, 1 Staročeh, 16 nemških liberalcev, 2 nemška nacionalca in 1 češki klerikalec. Češki volilci so pokazali zopet svojo politično zavednost. Niso se dali preslepiti od nobene strani in dali so glasove Mladočekom. Jediní voljeni Staročeh in pa kandidata kmetske stranke se tudi najbrž še Mladočekom pridružijo. Pokazalo se je pa, da Češka ni tla za klerikalne namere. Tudi v tej deželi se je poskušalo uprizoriti neko klerikalno gibanje, sklical se je bil katoliški shod, a vse nič ni izdalo. Češki kmet se ne da iz farovža komandirati, kakor kranjski. Bolj je že vajen političnega življenja. Izbištrili so ga dolgoletni politični boji, da pozna svoje prave prijatelje. Nemški nacionalci pa tudi niso imeli nobenega uspeha. Češki Nemci se še vedno drže liberalne stranke. Vse rovanje nemških nacionalcev pri letošnjih volitvah ni nič zdalo. Posebno se je pokazalo, da tudi za protisemitizem na Češkem ni tal.

Ženske v politiki. Dunajski protisemitje niso ženske v javnem življenju dosti bolj cenili, kakor Mahnič, če tudi niso nikdar svojega mnenja tako surovo izrazili, kakor goriški porok, kateremu pred vsem primankuje vsake svetovne omike. Ob volitvah pa protisemitje, kakor klerikalci sploh, lazijo okrog žensk, da naj zanje agitujejo in zlasti obdelujejo svoje možé, da naj klerikalno volijo. Dunajski protisemitje, ki se vsaj nekateri vjemajo s klerikalci, tudi ob volitvah ne zamahtajo ženske pomoči. Pred vsem se njih listi obračajo do krasnega spola, da naj pridno donaša in nabira za volitveni sklad. Pri novih volitvah za mestni zbor bode treba veliko denarja. Priporočajo protisemitje celo damam, da naj bodo varčne pri božičnih darilih, da bodo lažje kaj darovale za agitacijo. Če se bodo ženske tako vlekale v politiko, bodo naposled tudi hotele kaj govoriti v političnih zadevah. Samo z agitacijami se ne bodo dolgo zadovoljevale. Morda čas ni daleč, da se sedanje protisemitske Dunajčanke začenejo poganjati za politično volilno pravico žensk.

Katoliško društvo za izseljevanje. Dobé se ljudje, ki za vsako reč znajo porabiti vero, da le kaj nese. Čitatelji se še spominjajo, da je v svojem času „Slovenec“ priporočal neko katoliško društvo za izseljevanje. O tem društvu je bil razgovor te dni v poljskem klubu. Nekateri poslanci so naglašali, da to društvo dela s pospeševanjem izseljevanja lepe dobičke. Če je to res, potem pa Rafaelova družba ni za las boljša, kot so razni židovski izseljevalni agentje. Včasih to društvo kar na jedenkrat po 500 izseljencev iz Galicije spravi preko Genue v Brazilijo. To društvo je sklenilo z braziljansko vlado pogodbo, da pripelje iz Galicije 9000 izseljencev. Ljudje se pošiljajo v državo Parana,

kjer so pravi robi. Uiti jim ni mogoče, kajti beguna preganjajo kot divjo zver. Jeden poslanec je prečital pisma galiških izseljencev v Parani, v kako strastni bedi in verski zanemarjenosti žive, in vse te ljudi je v nesrečo spravilo društvo, ki deluje pod krinko katoličanstva in pri tem seveda lepe novce zaslužilo. Jedino poslanec Chotkowski je nekaj to društvo zagovarjal, a drugi so navajali taka dejstva, da je moral umolkneti. Vsekako zanimiva prikazen da katoliško društvo tako rekoč pospešuje robstvo. Želeti je, da bi se stvar od državne strani dobro preiskala in če je res, kar se je trdilo v poljskem klubu o tem društvu, njega agentom ostro stopilo na prste.

Dogodki v Turčiji. V azijski Turčiji povsod vré. Govori se, da višja armenska duhovščina narod nagovarja k vstaji. Turki so dobili dve pismi alepskega armenskega škofa urfskemu škofu, v katerem ga prosi, naj pošlje smodnika armenskim vstašem v Zejtun in preskrbi solitra za izdelavo smodnika. Armenci v Marašu se tudi hočejo biti in zahtevajo orožja in smodnika. To se je že naznailo vsem armenskim revolucionarnim odborom. Pismi sta prišli v roke turškim oblastvom. — V severni Siriji se širi mej mahomedanci agitacija proti kristijanom. V alepski okolici so Turki zopet pobili več kristijanov. — Vstaja se posebno razširja v Arabiji. 45.000 ustašev oboroženih z Martinijevimi puškami je že trikrat naklestilo Turke in jih obleglo v mestu Sani. Turki pa na to vstajo ne obračajo tliko pozornosti, kakor na dogodke v Mali Aziji, zaradi katerih dela diplomacija sitnosti. Veliki vezir se je izjavil, da upa vlada v desetih dneh v Mali Aziji narediti red, a nam se zdi, da bode vesela, če čez deset dni razmere ne bodo neugodnejše, kakor dosedaj.

Volilno gibanje.

Volilski shod v Ljubljani.

V velikem salonu hotela „pri Maliču“ se je sinoči vršil volilski shod, kateri je sklical kandidat za deželnozborski mandat g. Ivan Hribar. Dvorana je bila natlačeno polna volilcev in lahko se reče, da se je zbralo blizu 300 oseb.

Sklicatelj shoda g. Ivan Hribar je otvoril zborovanje in predlagal, naj se izvoli predsednikom g. dr. Ivan Tavčar, kateri predlog je bil vzprejet z živio-klici.

Predsednik dr. Tavčar se je zahvalil za izvolitev, povdarjal, da je številna udeležba dokaz velikega zanimanja za deželnozborske volitve in dal besedo kandidatu g. Hribarju.

Burno pozdravljen je g. Hribar povedal, da je sklical shod, ker se je v tem oziru izrekla določna želja. Ko sem bil izvoljen — je rekel potem — v dež. zbor, sem imel namen, sklicati vsako leto shod. Pri prvem shodu je bila udeležba jako številna, pri drugem pa tako pičila, da sem prišel na misel, da volilci ne žele takih shodov, zato tudi nisem nobenega več sklical.

Voljen sem bil v dež. zbor, ne da bi bil kandidoval. Nikdar nisem mislil, da bom imel kdaj čast, zastopati deželno stolno mesto v dež. zboru. Ljubil sem in ljubim našo Ljubljano od svoje mladosti. Po svetu sem videl, s kako ljubeznijo se vsak zaveden narod oklepa svojega glavnega mesta, in želim, da bi to bilo tudi pri nas. Da postane to mesto veliko in srečno, na to sem vedno deloval. Očitno se mi je, da hočem z glavo skozi zid. To je pač le v tem zmislu res, da pridem časih z glavo skozi zid, a to trkajoč na vratih, da kaj pridobim za svoje volilce. (Odobranje.) Pravi se tudi, da sem prevročekrven, a jaz le želim, naj se dela in naj se dožene, kar se začne.

Ko sem vstopil v dež. zbor mi ni bilo z rožicami poslano, tudi potem ne, ko se je moja volitev potrdila. Nekateri poslanci so me zmatrali za usiljenca, češ: Tebe ni postavil centralni volilni odbor za kandidata, tebe so sem poslali — volilci. Tekom jednega leta se je to premenilo. Poslanci so postopali z menoj kolegijalno in tako sem mogel vsaj delovati, naj so že moji predlogi obveljali ali ne.

Važnost Ljubljane priznavam v vsakem oziru, v političnem in v gospodarskem, a ker jako izdatno podpira deželo, ker nosi polovico vseh deželnih bremen (Klici: Res je!) zato naj se tudi v dež. zboru jemlje ozir na mesto. V dokaz, da nosi Ljubljana res polovico vseh deželnih bremen, naj navedem naslednje številke iz l. 1893.: Hišnina-jemninskega davka plačuje Ljubljana 171.060 gld., vsa ostala dežela pa 163.582 gld.; 5% ekvivalenta pri poslopih, od hišnega davka oproščenih plačuje Ljubljana 4.591 gld., vsa ostala dežela pa 2.135 gld.; dohodninskega davka plačuje Ljubljana 224.045 gld., ostala dežela pa 140.580 gld. Skupaj plačuje vseh teh davkov Ljubljana 399.698 gld., vsa ostala dežela pa 306.299 gld., torej plačuje Ljubljana 93.398 gld. več nego vsa ostala dežela. Pa tudi zemljiškega davka plačuje Ljubljana veliko več, nego spada

nanjo po obsežnosti njenega ozemlja. Kranjska dežela meri 9.965 štirijaških kilometrov, Ljubljana pa 33 štirijaških kilometrov. Zemljiški davek vse dežele znaša 612.524 gld. 12 kr., na jeden štirijaški kilometer pride torej povprek 61 gld. 46 kr. Po obsegu mestnega teritorija bi torej prišlo na Ljubljano 2.079 gl., plačuje pa 7.760 gl., torej 5.681 gl. več, nego spada nanjo po nje obsegu. Vseh davkov plačuje dežela 1.559.584 gld. Če se od te svote odbije zemljiški davek, ki znaša 612.524 gld., ostane 947.060 gld. Ljubljana plačuje od te svote 444.017 gl. ostala dežela pa 503.043 gld., torej plačuje mesto Ljubljana le za 29.512 gld. manj, nego polovico.

V gospodarskem oziru je s tem važnost Ljubljane za celo deželo zadostno dokazana. Ako plačuje Ljubljana polovico vseh dohodkov, bi se morala dežela nanjo ozirati. A kaj se je zgodilo v dež. zboru? Kadarkoli je bilo treba storiti kaj za Ljubljano, vselej se je upirala tista stranka, ki se zdaj prilizuje volilcem. Ljubljanska poslanca se nista nikdar protivila predlogom na korist zunanjim okrajem, nikdar nisva glasovala zoper take predloge. Delala sva tako, ker zmatrava antagonizem mej mestjani in kmeti, mej Ljubljano in deželo za poguben, ker sva prepričana, da se pomaga celoti, če se pomaga jednemu delu.

Delovanje moje vam je znano in znan je tudi moj program. Nedorodnosti mi ne more nihče očitati. Bil sem vedno odločno naroden in ostanem tak (Burno pritrdjevanje) in protivil se bom vsakemu poskusu, da bi to mesto imelo izgubiti svoj pravi slovenski značaj. Po tem principu sem in bom deloval.

V dež. zboru sem stavil nekaj incijativnih predlogov, pri drugih pa se potegoval za koristi mesta in dežele. Nekateri moji predlogi so bili soglasno vzprejeti, nekateri z večino glasov, nekateri pa so bili odklonjeni.

Najvažnejši predlogi so naslednji:

Vseji dne 25. oktobra 1889. sem stavil predlog o ustanovitvi dež. hipotečne banke. Že prej sem bivšega poslanca dr. Moscheta nagovarjala, naj to predlaga, a razni uplivi so bili krivi, da se to ni zgodilo. Ko sem jaz stavil ta predlog, so ga podpisali vsi poslanci narodne stranke, a kmalu so se začele spletke. Nekateri konservativci so preklicali svoje podpise in vsled vladnega in nemškega upliva so se jim nekateri pridružili tudi narodni poslanci. Predlog pa se mi zdi tako važen, da ga zopet spravim v dež. zbor, ako bom voljen poslancem. Našemu kmetu se res slabo godi. Najboljši pomoček za konvertovanje in amortizovanje dolgov pa je prav hipotečna banka. Moj predlog je vzpodbudil poslance v drugih deželah, da so stvar premislili in na Koroškem že imajo zdaj hipotečno banko, ki posluje jako uspešno. Banka bi pomagala kmetu, bi ugodno uplivala na razvoj velike industrije in pritegnila zopet nekaj rodbin v Ljubljano.

V seji 25. novembra 1890. sem stavil predlog glede razširjenja južnega kolodvora in gradnje novega poslopja za osebni promet. Da so sedanja poslopja nezadostna, to se splošno priznava. Južna železnica se je tudi odzvala mojemu predlogu. Narčti so že gotovi, a ker se ne ve, seli bo ta železnica podržavila ali ne, zato se vodstvo ne loti dela. Upanje je, da se vprašanje o podržavljenju reši do konca leta. Če se železnica ne podržavi, se zgradi novo poslopje koj.

V isti seji sem stavil predlog glede večjega ozira na Ljubljano pri določevanju južnoželezniških tarifov. Južna železnica je dotični prošnji takoj ustregla glede tovornih tarifov in tudi osebni tarif je primerno prilagodila.

V seji dne 1. aprila 1892 sem stavil predlog glede podržavljenja južne železnice. Vprašanje še ni rešeno, a važno je bilo, da se je dež. zbor. izrekel za podržavljenje.

V isti seji sem predlagal, naj se store primerni koraki glede premembe voznega reda za vlake z Notranjskega. Predlog ni imel uspeha. Ker so se zdaj oglasile notranjske občine in je tudi mestni zastop ljubljanski storil primerne korake, je upati, da se stvar ugodno dožene.

V seji dne 2. maja 1893 sem stavil predlog o gradnji drugovrstnih železnic v vojvodini Kranjski. Moj predlog se je sprejel in se je dotični zakon že predložil cesarju v potrjenje. Ker dovoljuje država za zgradbo takih železnic izvestne olajšave, je stvar velike važnosti in bo deželi na posebno korist.

V seji dne 10. februvarija 1894 sem stavil predlog glede upeljave slovenskega kot učnega jezika za nekatere predmete na gornji gimnaziji. Ta predlog je za Ljubljano tudi v gospodarskem oziru važen. Odkar je na gimnaziji vsaj v spodnjih razredih učni jezik slovenski, se množi število učencev. Slovenski učni jezik se mora uvesti tudi v višji gimnaziji, da se pa še nič zgodilo ni, tega je kriv deželni šolski svet, v katerem se je zastopnik škofijstva z vso odločnostjo uprl razširjanju slovenščine. (Klici: Star nemškutar! Škandal!)

V seji dne 11. januvarija 1895 sem stavil predlog glede premestitve vojaške bolnice in vojaškega oskrbovališča. Vsled potresa je postal ta predlog brezpredmeten.

V seji dne 8. februvarija 1895 sem stavil predlog o 25letni oprostitvi od deželnih naklad za nova poslopja, katera bi se zgradila v Ljubljani, ko bi se semkaj premestilo obratno ravnateljstvo državnih železnic. Vlada hoče obratno ravnateljstvo pre-

mestiti iz Beljaka v Gradec. Deželni zbor se je potegnil za to, da bi se premestilo v Ljubljano, ker bi tako kakih 100 rodbin prišlo v naše mesto. Stvar še ni dozorela. Obratnega ravnanja najbrž ne dobimo, zato pa mehanično delavnico, kar je isto, kajti potem pride v naše mesto kakih 2000 ljudi.

Končno sem v seji dne 30. julija 1895 stavil predlog glede lokalne železnice Ljubljana-Vrhnika. Ta železnica se bo v kratkem gradila in bo Ljubljani na veliko korist.

Posegel sem pa tudi v debato, kadar se je razpravljalo o drugih rečeh in opozarjal na stvari, važne za Ljubljano. Naj omenim le, da sem se potegnil za primerne prostore za spodnjo gimnazijo in za izvedenje ravnopravnosti pri napisih na c. kr. uradih, in sicer z uspehom, ter tudi za osuševanje barja, kar je za Ljubljano neizmerne koristi. Ta stvar je sedaj v rokah deželne vlade, katere referent mi je obljubil, da jo dožene, predno preteče jedno leto. Pri regulaciji učiteljskih plač sem predlagal, naj se določijo za ljubljanske učitelje večje plače nego za učitelje na deželi. A podpore nisem našel prav pri konservativni stranki. Poslanec Klun mi je celo rekel: „Piščanci niso v Ljubljani nič dražji, nego na deželi.“ (Veselosť.) Vsakdo vé, da so potrebe v Ljubljani večje nego na deželi, da je življenje veliko dražje, a konservativna stranka ni odnehala. Nikjer se stolno mesto tako ne prezira, kakor pri nas. Konservativna stranka je pri vsaki priliki pokazala posebno „ljubezen“ za Ljubljano, zlasti tedaj, ko je mestu s posebnim zakonom odvzela pravico, skrbeti za svoje šolstvo. Mesto je za šolstvo plačevalo dosti manjše doklade, dokler je samo skrbelo za šolstvo, nego sedaj, ko mora plačevati za deželo. (Klici: To je krivica!) Deželni zbor dovoljuje podpore za gradnjo šolskih poslopij. Ko se je sklepal rečeni zakon, se je reklo s konservativne strani, da bo deželni zbor pri drugi priliki imel ozir na Ljubljano. Kako je to izpolnila, se vidi iz podpore za zgradbo šole v Poljskih ulicah. Ta šola je veljala 80.000 gld. Jaz sem predlagal deželne podpore 10.000 gld., potem 6000 gld. Niti tega nam niso dali, le 4000 gld. na 80.000 gld., toliko, kolikor dobi vsaka vas. To je naklonjenost klerikalne stranke za Ljubljano. (Velika razburjenost. Klici: Škandal!) Končno naj izpregovorim še besedo o višji dekliški šoli, o gledališču in o bolnici, ker s temi klerikalci najbolj zoper nas agitujejo.

Da so klerikalci preprečili višjo dekliško šolo, je neodpušljiva pregreha, in sramota je, da je ta stranka glasovala zoper 4000 gld. deželne podpore. Hitro so ustanovili neko šolo pri uršulinkah, intrigirali, izposlovali zanj 1000 gld. deželne podpore, ko pa so videli, da je višja dekliška šola splavala po vodi, se je tudi uršulinska šola opustila. Ali je tako ravnanje na korist slovenskemu narodu, mestu Ljubljani? Za Ljubljano je velika nesreča, da nima te šole. Slovenska žena potrebuje vse drugačnega izobraženja nego kaka farovška kuharica. (Burno pritrdjevanje in velika veselost, ko se zapazi, da ploska tudi Kalan.) Ni ga izobraženega naroda, ki bi ne skrbel za svoje žensstvo. Pa tudi v gospodarskem oziru bi bila šola mestu na korist. Gorup je daroval poslopje in ustanovil 10 štipendij, s šolo bi torej prišlo precej denarja v mesto. Pa klerikalci nimajo srca, nego samo záse.

Govori se tudi proti gledališču. Res je, da ga ni treba za večno izveličanje. Pa za to tudi čevlji niso potrebni in vendar jih nosimo. (Veselosť.) Gledališče upliva povsod na odgoj naroda, budi ljubezen do materinsčine in ta upliv se vidi tudi pri nas. Po moji sodbi je nemško gledališče nepotrebno. V dež. zboru sem prosil katoliške može, naj glasujejo za to, da se da slovenskemu gledališču večja podpora, nemškemu pa da se podpora pristriže. Tako bi se bilo deželi prihranilo 2000 gld. Klerikalci so moj predlog odbili, glasovali pa so za podporo slovenskemu in nemškemu gledališču in so tako krivi, da se rečenih 2000 gld. ni prihranilo. Gledališče vabi tujce v Ljubljano, prirejajo se že gledališki vlaki, tudi denarja pride mnogo v promet in zato se sme reči, da ni prijatelj mesta, kdor je nasprotnik gledališča.

Dež. zbor je tudi sklenil premestiti dež. bolnico. Vsi dotični sklepi so bili storjeni soglasno, a vendar je sedaj bolnica poglavitno agitacijsko središče. Tisti, kdor govori po potresu zoper novo bolnico, tisti nima nič srca. Nič naj nas ne boli očitjanje, da je samo narodna stranka kriva, da se je gradila bolnica. Dobro je, da se je gradila, dobro zlasti sedaj po potresu. Da ni nove bolnice, bi sedaj bolniki na cesti umirali mraza! (Viharno pritrdjevanje.) Vrh tega se je odprl s premestitvijo lep prostor in so obrtniki imeli pri zgradbi lep zaslužek.

Tako je bilo moje delovanje. Tak sem in ostane in noben upliv me ne bo premenil, pa mi dajte svoje zaupanje ali pa ne.

Navdušeno, nepopisno burno pritrdjevanje je pričalo, kolik utis je naredil Hribarjev govor. Dvorana je odmevala klicanja „Živio Hribar“.

Predsednik dr. Tavčar je opomnil, da je Hribar v svojem poročilu na nekaj pozabil, ali tisto zamolčal. Ko je prišel potres, je bil Hribar jedini, ki ni izgubil glave. Delal je požrtvovalno in uspešno, tako da bi bila sramota, ko bi ga zopet ne volili poslancem. (Pritrdjevanje in klici: Res je!)

Obč. svetnik Trček je povdarjal, da je Hribar storil popolnoma svojo dolžnost kot mestni poslanec in predlagal, naj se mu za njega delovanje izreče

zahvala in zaupanje, kateri predlog se je z navdušenjem vzprejel, na kar je predsednik dr. Tavčar proglasil gosp. Ivana Hribarja kandidatom za deželni zbor.

Kandidat za drugi mestni mandat g. župan Grasselli je naglašal, da je mesto ljubljansko zastopal v zadnjih dvanajstih letih v dež. zboru, prej pa notranjske in dolenjske kmetijske občine, ter da je zmatral vedno za svojo dolžnost, storiti kar je mogoče na korist dežele in nje prebivalstva. Hribar — je rekel — mi je govoril iz srca, ko je obžaloval, da se goji nasprotstvo mej mestnim in kmetiskim življenjem. Navezani smo drug na drugega in se moramo drug drugega podpirati. Tudi kmetiskemu prebivalstvu se slabo godi, zato sem bil vedno pripravljen, priti mu na pomoč, nasprotno pa sem pričakoval, da se bo jemal ozir na stolno mesto, ki nosi tolik del deželnih bremen. Žal, da se to ni zgodilo. Hujskanje kmetov zoper mestjane je zlasti nevarno dandanes, ko je socialno vprašanje razburilo duhove. Tisti, ki hodijo pot hujskanja, se bodo še kesali (Klici: Dobro in res je!) Jaz sem se vedno in se bom vedno držal načela solidarnosti in jednako pravnosti. Pri zaupnem pogovoru o volitvah so me volilci počastili s kandidaturom in jaz sem jo vzprejel kot znamenje zaupanja. Že nad 30 let delam v javnem življenju in ni mi torej treba o sebi govoriti, saj zavedni in inteligentni ljubljanski krogi poznajo moje ljudi. Od kar sem se vrnil z visokih šol sem stal zmerom in nepremično na narodni strani. Vsak ima torej že sodbo o meni. Tisti nazori, kakor doslej, me bodo vodili tudi v naprej. Dolžnost mi je bila vedno varovati interese mesta in dežele, katera bo samo najbolj čutila škodo, če jo bo trpelo mesto. Pri vseh prilikah, kjer je šlo za mesto, sem povzdignil svoj glas, žal, da je bilo mnogokrat zaman. Zakon o ljubljanskih šolah sem ožigosal v dež. zboru kot kričečo krivico, ker mora mesto plačevati za šole na deželi, pa ne najde ozirov in podpore, kadar gre za njega koristi. Če me bo narodno prebivalstvo počastilo z zopetno izvolitvijo mi bo sveta dolžnost storiti vse, kar mogoče za blaginjo in korist stolnega mesta, ki je steber cele dežele.

Tudi ta govor je bil vzprejet z živahnimi Živio-klici.

Meščan g. Pok je predlagal, naj se tudi g. Grasselli proglasi kandidatom in naj gredo volilci za oba z jednako navdušenostjo v boj.

Profesor na semenišči dr. Krek je rekel, da spoštuje Hribarja kot delavno moč in značajnega moža, kar je zlasti pokazal s tem, ko je stopil iz narodnega kluba. Njemu ne ugovarja, ker ni v svoje poročilo nič umešal, kar bi bilo žaljivo za klerikalno prepričanje, izvzemši primer o farovski kuharici (Velika veselost.) Grasselliju pa, je rekel govornik, da nikdar ni v stanu dati svojega glasu (Klici: Zakaj ne? Velika razburjenost. Predsednik dr. Tavčar: Bodite mirni, saj tudi Hribarju ne bo dal svojega glasu. Veselosť) ker je dokazal, da ne utegne opravljati poslova ljubljanskega župana. Župan se zdaj na nov način opira. Pravi se: Župan prihaja vedno v pisarno, tako ob 1/12. uri. Kmalu potem pa odidejo uradniki in župan ne more nič storiti, ker nikogar ni, da bi mu pomagal. (Burni ugovori. Klici: To je omika! Predsednik dr. Tavčar: Taki ugovori pač ne spadajo sem, to je slaba šala.) Hribar je sam v obč. svetu predlagal, naj se izreče županu graja. Župan ne more opravljati županskih dolžnostij, zato tudi ne bo mogel poslanskih opravljati. (Velika nevolja. Srditi klici. Predsednik dr. Tavčar: Prosim miru, tu smo v Ljubljani, tako se ne smemo obnašati, kakor so se nasprotniki v Starem trgu.) Govornik se izreče končno zoper kandidaturom župana Grassellija.

Meščan g. Zagorjan opomni, da se je Grasselli predstavil kot kandidat za deželni zbor, ne kot župan. V deželnem zboru je delal marljivo in častno in se mu ne more nič očitati. Kot kandidat za poslanstvo mu izrecimo zaupanje in ga proglasimo kandidatom.

G. dr. Kušar je vprašal, koga misli kandidovati nasprotna stranka. Iz klerikalnih krogov se čuje, da se je sklenil kompromis mej klerikalci in nemškutarji in da se bodeta kandidovala privandran nemški kanonik in predsednik ljubljanske podružnice nemškega schulvereina. Zato naj bodo volilci pozorni. Končno je govornik ožigosal sredstva, s katerimi agitujejo klerikalci, zlasti legalizacijo in omenil, da še nihče ni prišel zastopaj na svet in še nihče ni bil zastopaj pokopan.

Meščan g. Tosti izjavlja, da vsi obrtniki zaupajo kandidatom in zavrača napade na župana kot neumestne.

Vikarij g. Kalan je izjavil, da o kompromisu nič ne ve in rekel, da se klerikalni volilni odbor še nič ni posvetoval o kandidatih za Ljubljano. (Veselosť. Klici: Kdo naj Vam to verjame?)

Vodja katoliške tiskarne g. Ban je rekel, da se od g. Grassellija ne nadeja mnogo (Viharno ugovarjanje, dr. Tavčar in Hribar mirita volilce), in vprašal Hribarja, kateremu tudi konservativni obrtniki največ zaupajo, kaj misli storiti, da se v deželni prisilni delavnici ne bo delala obrtnikom konkurenca. Končno je izjavil, da župana Grassellija ni hotel žaliti.

Volilci so Banu večkrat posegli z vzkliki v govor. Razburjenost je bila jako velika.

Meščan g. Turk ml. je zavračal Banove opomnje glede obrtnikov, kateri baje niso zadovoljni s kandidaturom g. Grassellija. Rekel je, da so obrtniki prosili g. Hribarja, naj skliče današnji shod, da so načelniki obrtnih združenj se izjavili za kandidaturom Hribarja in Grassellija in da pojdejo za oba na volišče jednega srca in jedne duše. (Živahno pritrdjevanje.)

Arhivar g. Koblar je rekel, da je v prisilni delavnici nekaj nesrečnih dečkov, katerim se mora odkazati kako delo. Sedaj se snuje drug zavod, in sicer ga snuje g. Smrekar in dečki v tem zavodu se bodo prav tako učili rokodelstva, kakor v prisilni delavnici, zato je prosil g. Hribarja, naj se potegne za to, da se bo dovolilo dečke učiti kakega rokodelstva.

G. Hribar je povdarjal, da je na shod povabil tudi konservativne obrtnike in da so prišli, je dokaz, da se ne uklanjajo komandi. (Klici: Saj sta prišla tudi varuha!) V stvarnem oziru je rekel: Že v deželnem zboru se je govorilo, da bi se v prisilni delavnici opravljala nekatera dela. Narodni poslanec Klein je odločno ugovarjal, ker bi se tako delala konkurenca. Kjer gre za to, da se dečki pripeljejo na pravo pot, se mora skrbeti, da bodo imeli delo, ker ti dečki ne bodo delali obrtnikom konkurenca. Jaz in Grasselli sva vedno bila zoper to, da bi se v prisilni delavnici delala obrtnikom konkurenca, a prodrla s svojimi nazori ne bodeva. Iz klerikalne stranke imamo deželni odbor, ta pa dela zoper obrtnike. Midva vam bodeva vedno na uslugo, ker sva prepričana, da so pritožbe obrtnikov opravljene. A držite se svoje stranke. Klerikalna stranka govori vedno o svoji skrbi za obrtnike, katoliško tiskovno društvo pa daje razne obrtne reči kar fabrično izdelovati. (Burno pritrdjevanje. Klici: Res je! Istina! Lepi prijatelji obrtnikov!) Ne verjamem, da bodo konservativni obrtniki za-me glasovali, a če bodo, morajo glasovati tudi za župana Grassellija, ker on prav tako zanje skrbi, ko jaz.

Župan g. Grasselli je rekel: G. Ban mi dela krivico, če misli, da jaz ne bi hotel podpirati teženja obrtnikov. Tisti, ki je bil v prvi vrsti poklican zastopati interese obrtnikov, posl. Klein, mi bo priznal, da sem v odseku glede prisilne delavnice vedno tiščal na to, da se odpravi delo na škodo obrtnikom, da se ustavi konkurenca, in tako bom delal tudi zanaprej. G. dr. Krek je povedal, da ne uživam njegovega zaupanja. Vem, da tudi ne uživam zaupanja njegove stranke, vem pa tudi, da bi si ga bil lahko pridobil, da sem le hotel, a nisem, ker sem se vedno držal svojih načel. (Pritrdjevanje.)

Gosp. J. Nolli je rekel, da govorica o kompromisu mej klerikalci in nemškutarji ni prazna, nego utemeljena, da morajo zato volilci biti oprezni in se solidarno postaviti za kandidata Hribarja in Grassellija.

S tem je bilo posvetovanje končano. Predsednik dr. Tavčar je shod zaključil s kratkim ogovorom, v katerem je mej drugim rekel: Nasprotna stranka je prišla na shod v koži ponižne ovce, v kateri pa so skriti črni volkovi. Hotela je mej volilci napraviti razkol, da bi jednega svojih mož utihotapila v deželni zbor. Proti g. Grasselliju se veliko govori, pozablja se pa, da je on mož, ki je za svoj narod sedel že v ječi. Njegovo stališče je sila težavno (Klici: Res je!) županovanje ni dandanes več to, kar je bilo. (Klici: Istina!) Mož ima svoje napake, kakor vsakdo, ima pa tudi vrline. Povsod je navada, da načelnik stolnega mesta zastopa mesto tudi v dež. zboru. Gospod Ivan Evangelist Krek je rekel, da župan ne bo imel časa za izposlovanje poslanskih dolžnostij. Danes je bila izvoljena cela vrsta župnikov in župniki imajo tudi mnogo dela. Če bodo ti mogli vršiti svoje poslanske dolžnosti, jih bo mogel tudi župan. (Pritrdjevanje.) Narodna stranka je pri današnji volitvi v kmetakih občinah propadla. Zmagala je katoliško narodna stranka (Klici: Narodna pa je, narodna! Narodna, da se Bog usmili!) in nje pristaši so prišli danes mej nas, v polni zavesti svoje slavne zmage, nadej se, da vklenejo v svoj jarem tudi meščane, kakor so kmete. Zato bi bilo nevarno razločevati mej kandidati. Bodimo v Ljubljani složni in prosim Vas, glasujte pri volitvi za tista kandidata, katera smo danes postavili. Tu ne gre za osebe, tu gre za načela, bistveno različna od načel nasprotne stranke. Skrbeti je, da sijajni zmagi na današnjem shodu sledi tudi zmaga pri volitvi. Sramota bi bila ko bi se Ljubljana dala potisniti v srednji vek, ko je vendar nje poklic, hrepeneti vedno naprej. (Viharno Živio-klici.)

S tem je bil shod končan.

* * *
V okrajih Trebnje-Zatitina-Žužemperk-Mokronog-Litija-Višnjagora so dobili Fran Košak 114, kurat Ignacij Žitnik 109 in dr. F. Papež 102 glasov. Oddanih je bilo 182 glasov.

Iz občinskega sveta ljubljanskega.

V Ljubljani, 21. novembra.

(Konec.)

V debati o poročevalca Hraskega predlogih opozarja obč. svet. Hribar, da je neobhodno potrebno, da se te številke takoj sporoče finančnemu ministerstvu, ker bodo krepka podpora naši protnji

do državnega zbora. Obč. svet. Ravnihar meni, da je projektovani pas okolo mesta preobsežen. Glavne žile prometa vodijo skozi Špitalske ulice ter čez Hradskega most, kjer pa še, žal, komunikacije hipoma odrezana; zato naj se skrbi za to, da se naravnost od mosta naprej napravi nova cesta čez Gospodske ulice, kar je tem lažje zgodi, ker se morajo v Gospodskih ulicah skoraj vse dotične hiše demolirati. Obč. svet. Velkoverh ne odobrava mnenja predgovornika, ker je svet za vožnjo ceste tamo prestrm in bi tudi stroški bili preveliki. Poročevalec Hrasky pojasni, da se je pač mislilo na cesto, katero zagovarja obč. svet. Ravnihar, da pa vsled prevelike strmine ni izpeljiva in bi stala vsaj 200.000 gld. Umetnejše bode torej, razširiti Čevljarske ulice ter odpreti široko cesto med knežjim dvorcem in hišo banke „Slavijske“ ter jo zvezati skozi Hilšerjeve ulice s Tržaško cesto. Da se olajša dohod k realki, pa naj se otvori nova cesta iz Gosposkih ulic čez Rechbachovo dvorišče v Vegove ulice. Pri glasovanju bili so predlogi poročevalca vzprejeti, v dotično enketo pa iz srede občinskega sveta izvoljeni gg. župan Grasselli, Petričič, Hrasky, Ravnihar, Hribar, dr. Stare in Šubic.

Obč. svet. Hrasky poročal je nadalje glede pomnožitve tehničnih moči pri mestnem stavbinskem uradu. Mestna občina nabaja se v izrednem položaju; v najbližjem času bode morala izvršiti celo vrsto lastnih zgradb, med drugimi poslopje na mestu, kjer sedaj stoji „kresija“, vojaško skladišče, hiše za uboge, tržne lope, depot za orodje gasilnega društva, nov most, itd. Mestni stavbinski urad pa je že sedaj z delom preobložen. Mesto vodovodnega inženerja je prosto in kazalo bi, oddati ga definitivno le takrat, ko se prične z instalacijo električne razsvetljave tako, da bi jeden strojni inženjer vodil oboje. Uvažujoč spremembe razmere predlagata stavbinski in olupovalni odsek, naj se pri mestnem stavbinskem uradu sistemizuje mesto inženerja tretjega činovnega razreda ter naj se to mesto takoj razpiše. Ob enem naj se najame še jeden začasni stavbeni risar. Obč. svet. Petričič želi pojasniti, v kakem razmerju stoji sedaj gospod Hanuš z mestno občino. Župan Grasselli pojasni, da se je bivši vodovodni inženjer gosp. Hanuš svoji službi odpovedal, da pa še opravlja službo tako dolgo, da dobi naslednika. Po teh opazkah bili so predlogi odsekov soglasno vzprejeti.

Konečno poročal je obč. svet. Šubic o prošnji stavbinskega mojstra Treota, kateri bi rad še kupil ono stavbišče poleg deželne muzeja, za katero se je bil lani oglašil fotograf Landau ter potem nasproti muzeju zgradil tri dvonadstropne vile, ki pa bi stale zdržema jedna poleg druge, torej ne vsaka za se, kakor se imajo po sklepu občinskega sveta zazidati stavbišča ob novi Tržaški cesti. Za stavbišče ponuja gospod Treo po 7 gld. za kvadratni seženj. Poročevalec predlaga v imenu odseka, naj se g. Treota prošnja odkloni, ker je ponujana cena mnogo prenizka in ker se tudi način zazidanja, kakor ga želi g. Treo, ne more odobriti. Ko sta še govorila obč. svet. Hribar proti in Hrasky za odsekove predloge, bili so le-ti pri glasovanju z veliko večino vzprejeti.

S tem bil je dnevi red končan in je župan Grasselli ob polu 9. uri zaključil javno sejo. Javni seji sledila je tajna.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 22. novembra.

— (Repertoir slovenskega gledališča.) Jutri se bode našim gledališčni predstavljala gluma v treh dejanjih „Maskarada“, katero sta francoski pisala Aleksander Brisson in Albert Carré. To je prva veseloigra v letošnji sezoni in že zategadelj zanimiva, ker bomo poleg domačih sil videli novo angaževane člane naše drame gosp. Teršev in g. Stojkovića nastopiti v veseloigri. „Maskarada“ je morda najboljša gluma, kar se jih je pisalo v zadnjih petnajstih letih. Situacija je jako komična, vsa igra pa prepletena z duhovitimi dovtipi. V Parizu se je igrala „Maskarada“ jedno celo sezono vsak dan in vedno je bilo gledališče prenapolnjeno, a igra se je preložila tudi na druge jezike in se na Dunaju, v Pragi in v mnogih drugih mestih igrala z največjim uspehom. Zapletkam v tej igri se ni mogoče nasmejati, in smelo rečemo, da se na slovenskem odru še ni predstavljala tako zanimiva in zabavna igra kakor je „Maskarada“. Uverjeni smo, da ostane na repertoiru, če se bo količkaj dobro igrala, to pa je pričakovati, ker se je marljivo študirala in je bilo mnogo skušenj. Vse torej kaže, da bomo imeli jutri zopet izvrstno predstavo.

— (Odkod so došli darovi za Ljubljano?) Mestni magistrat predložil je občinskemu svetu izkaz o darovih, došlih mu povodom potresa. Iz tega izkaza razvidno je tudi, kako se ti darovi razdelé na posamezne dežele. Naj govore številke! Darov došlo je do konca septembra: Iz Češke 30.386 gld. 52 kr., iz Hrvatske z Reko 21.092 gld. 96 kr., iz

Moravske in Šlezije 2299 gld. 90 kr., iz Dunaja 5869 gld. 23 kr. in poleg tega prispevek dunajskega mesta samega 20.000 gld., iz Kranjske 22.447 gld. 16 kr. poleg 20.000 gld., ki sta jih darovala občinski svet ljubljanski in deželni odbor za gradnjo barak, s Primorske 15.124 gld. 69 kr., s Koroške 2541 gld. 20 kr., s Štajerske 4803 gld. 42 kr., iz raznih krajev cislitavskih 11.358 gld. 74 kr., iz Ogerske 2124 gld. 17 kr., iz Nemčije 2030 gld. 59 kr. in iz ostalega inozemstva 2671 gld. 99 kr.

— (Nemški „burši“ — pretepači) Pod tem naslovom priobčili smo svoječasno notico o napadu nemških „buršev“ na slovenske visokošolce, pri katerem je bil abit. g. Jereb zadobil precejšno rano na roki ter udarce po glavi in hrbtu. Včeraj razglasila se je v tej zadevi kazenska razsodba, s katero sta bila „burša“ Walland in Rajakovitsch obsojena in sicer prvi na 24 ur, drugi pa na 12 ur zapora, oziroma v globo 5 in 3 gld. vsi drugi pa so se obtožbe oprostili. Proti tej razsodbi se je posebno radi prenizko odmerjene kazni vložil vsklic.

— (Častno priznanje.) O dc. kr. ravnateljstva obrtnih strokovnih šol je dobil g. M. Kunc sledeče pismo: „Blagorodni gospod! Podpisano ravnateljstvo potrjuje sprejem prijazno mu doposlanih knjig: „Krojni vzorci za otroška oblačila“ in „Krojni vzorci za perilna oblačila“ ter Vam izreka zanje toplo zahvalo. Knjigi vsestransko ugajata: metoda je temeljito premišljena in enostavna; slike čiste, korektne in ukusne; dikcija priprosta in lahko umevna, jezik gladek, točen in pravilen — tako, da je Vam kot pisatelju le častitati na tako lepem in dovršenem delu! Podpisano c. kr. ravnateljstvo bode torej z lahko vestjo priporočalo knjigi v šoli in tudi izven nje, kjer in kadarkoli se bo nudila prilika.

— (Popravek.) Zadnji odstavek včerajšnjega poročila iz občinskega sveta naj se blagovoljno popravi tako, da se je cenitev izvršila na podlagi 60kratnega (ne kvadratnega) letnega hišnega davka.

— (Žrtva klerikalnega hujskanja) V občini Stari trg na Notranjem je vsled neprestanih klerikalnih agitacij in hujskanja mož naše stranke, poštnjak in verni človek, prišel ob pamet, ker ni imel nikdar miru pred sosedi in vaščani, obitelji in sorodniki, ki so ga vedno napadali s klerikalnimi agitatoričnimi izreki: „Tebe bo hudič vzel, bodeš „ferdaman“ ti in tvoja obitelj, ker si liberalec, Bog ti tega nikdar ne odpusti“ itd. To so sadovi klerikalnih agitacij, katerih se mora vsak poštni človek sramovati.

— (Planinska dolina) je od zadnjega deževja preplavljena, in sicer tako, da štrle samo še vrhovi dreves iz vode. Ljudje se bojé, da ne bo kmalu odtekla, in zahtevajo, naj se očistijo odtekalnice. Ko bi se to zgodilo, bi se zopet preplavilo ljubljansko barje.

— (Slovenska zmaga na Štajerskem.) V Pekrah pri Mariboru zmagali so Slovenci pri volitvah v občinski zastop. Doslej so v tej občini gospodarili Nemci. Novi občinski zastop bode pač odpravil tamošnjo nemško šolo.

— (Nezgoda.) Dne 18. t. m. je padla v Radgono zelo kratkovidna gospa poslanca g. Kotzbeke in utonila. Šla je bila sprehajati se v mestni park.

— (Osobna vest.) Poštni koncipijent v Trstu, gospod Fran Vidmar, je premeščen k poštenu in brzojavnemu ravnateljstvu v Sarajevo.

— (Možka in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu) priredili v nedeljo, dne 24. novembra v korist družbi sv. Cirila in Metoda v telovadnici „Tržaškega Sokola“ s prijaznim sodelovanjem „Slovenskega pevskega društva“ in vojaške godbe c. in kr. pešpolka št. 87. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 40 nvč. Sedeži 20 nvč.

— (Na smrt obsojena) Tržaško sodišče je včeraj kmetico Antonijo Zubin obsodilo na smrt, ker je svojo 14letno hčerko na grozovit način umorila.

— (Potujčevanja v cerkvi.) Vzglede se, žal, vedno množe, da se cerkev zlorablja za potujčevanje Slovanov. Upravitelj župnije v Čresu v krške župniji je imenovan kanonik Anton Bunčič, ki ne zna hrvaškega jezika, kateri je materni jezik skoro vseh župljanov. Od pamtiveka se je v Čresu slovanški propovedovalo, a novi upravitelj župe je tukaj upeljal italijanske propovedi. V Čresu sedaj razen kanonika Sklamere ni svečenika ki bi znal dve besedi spregovoriti hrvaški. Narod je zaradi tega jako nevoljen. — V Nerezinah je od starine bil v cerkvi navaden staroslovanški jezik, a bivši kaplan Colombis je upeljal latinščino. Novi kaplan je hotel zopet slovanščino upeljati, a se mu je zapretilo, da ga bodo odpustili iz službe. Govori se tudi, da se upeljuje po vsej škofiji latinske matice. V tej škofiji so se matice sprva vodile glagolski, pozneje pa hrvaški.

* (Velikanski požar) je uničil včeraj vas Jastreb v šoroški županiji na Ogerakem. Zgorelo je 500 gospodarskih poslopij in 214 hiš ter mnogo živine in vsi poljski pridelki, a ponesrečilo je tudi nekaj oseb.

* (Ubegel bankir.) Bruseljski bankir Souveine je ponesrečil zaloge svojih komitentov in pobegnil. Odnesele je gotovega denarja 800.000 frankov.

Brzojavke.

Kranj 22. novembra. Naš odlični so-meščan tovarnar gospod Vinko Majdič je tukajšnji dijaški kuhinji podaril tisoč goldinarjev.

Dunaj 22. novembra. Javlja se, da se grof Taaffe jako slabo počuti in da se je vsak hip bati katastrofe.

Zagreb 22. novembra. Sodišče je 24 obsojenih vseučilišnikov danes h krati dalo odpeljati v kaznilnico v Belovar.

Carigrad 22. novembra. Baron Calice je storil primerne korake da izposluje pri sultanu ferman, s katerim bi se dovolilo, da sme v Bospor še jedna inozemska ladja. Sultan je privolil s pogojem, da na vseh inozemskih ladjah v Bosporu ne bo nad 1000 vojakov.

Štev. 21. Deželno gledališče v Ljubljani. Dr. pr. 681.

V soboto, dne 23. novembra 1895.

Noviteta! Privikrat: Noviteta!

Maskarada.

Gluma v treh dejanjih. Francoski spisala Aleksander Bisson in Albert Carré. Režiser g. R. Ineman.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek točno ob 8. uri. Konec pred 10. uro zvečer.

Vstopnino glej na gledališkem listu.

Pri predstavi svira orkester slav. c. in kr. pešpolka št. 27. Prihodnja predstava bo v sredo, dne 27. novembra t. l.

Tuji.

21. novembra.

Pri Lloyd: Planine iz Boštanj. — Betti iz Št. Ruperta. — Kozina, Hauptman iz Staregatrge. — Gril iz Srednje vasi. — Schmid z Dunaja. — Lavrenčič iz Šmartne. — Globelnik iz Polšnika. — Bandavec iz Šmartne. — Šmitek iz Doboveca.

Pri avstrijskem cesarju: Koch, Woch iz Boh. Bistrice. — Brelich iz Cerknega.

Pri južnem kolodvoru: Selak iz Zagreba. — Wussl iz Divače.

Meteorologično poročilo.

Novembra	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm. v 24 urah
20.	9. zvečer	743.4	1.7° C	sr. jvzh.	jasno	
21.	7. zjutraj	743.7	-0.8° C	sr. vzhod	jasno	0.0
"	2. popol.	742.0	3.2° C	pr. m. vzh.	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 29°, za 0.5° nad normalom.

Dunajska borza

dne 21. novembra 1895.

Skupni državni dolg v notah	99 gld. 20 kr.
Skupni državni dolg v srebru	99 " 20 "
Avstrijska zlata renta	120 " 40 "
Avstrijska krona renta 4%	100 " — "
Ogerska zlata renta 4%	119 " 70 "
Ogerska krona renta 4%	97 " 75 "
Avstro-ogerske bančne delnice	1012 " — "
Kreditne delnice	367 " — "
London vista	121 " — "
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59 " 02 1/2 "
20 mark	11 " 80 "
20 frankov	9 " 60 "
Italijanski bankovci	44 " 40 "
C. kr. cekini	5 " 70 "

Dne 22. novembra 1895.

4% državne srečke iz l. 1854 po 250 gld.	146 gld. — kr.
Državne srečke iz l. 1864 po 100 gld.	197 " — "
Dunava reg. srečke 5% po 100 gld.	130 " — "
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118 " 60 "
Kreditne srečke po 100 gld.	197 " — "
Ljubljanske srečke	23 " — "
Rudolfove srečke po 10 gld.	23 " — "
Akcije anglo-avstr. banke po 200 gld.	158 " — "
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	476 " — "
Papirnati rubeli	1 " 29 3/4 "

Zahvala.

Povodom smrti našega preljubljenega, nepozabnega soproga, oziroma očeta, gospoda

Fra Pirkovič-a

dacarja dež. naklade

izrekamo vsem prijateljem in znancem, ki so skazali zadnjo čast dragemu pokojniku, kakor tudi preč. duhovščini za častno spremstvo in ganljivi nagrobnici, b. ag. gosp. nadzorniku už. davka, gg. dacarjem dež. naklade in vsem darovateljem krasnih nagrobnih vencev, kakor tudi vsemu čast. spremstvu k zadnjemu počitku najtoplejšo zahvalo.

Ljubljana, 21. novembra 1895.

(1522) Žalujoči ostali.

Izvod iz voznega reda

veljavnega od 1. oktobra 1895

Nastopne omenjeni prihajalni in odhajalni časi označeni so v srednjeevropskem času.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.)

Ob 12. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovno, Franzensfeste, Ljubno, des Seisthal v Ansee, Ischl, Gmunden, Solingrad, Steyr, Linz, Budejovice, Pilsen, Marijine varo, Hebr, Karlova varo, Francova varo, Prago, Lipako, Dunaj via Amstetten.
Ob 6. uri 10 min. gštiraj osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovno, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, des Seisthal v Solingrad, Dunaj via Amstetten.
Ob 12. uri 55 min. popoldne mešani vlak v Novo mesto, Kočevje.
Ob 11. uri 50 min. popoldne osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovno, Ljubno, Seisthal, Dunaj.
Ob 4. uri popoldne osebni vlak v Trbiš, Beljak, Celovno, Ljubno, des Seisthal v Solingrad, Lend-Gastein, Zell na Jeseru, Inomost, Bregence, Ouh, Genevo, Paris, Steyr, Linz, Gmunden, Ischl, Budejovice, Pilsen, Marijine varo, Hebr, Francova varo, Karlova varo, Prago, Lipako, Dunaj via Amstetten.
Ob 7. uri 30 min. sveder mešani vlak v Kočevje, Novo mesto.
Razun tega ob nedeljah in praznikih ob 6. uri 30 min. popoldne osebni vlak v Lesce-Bled.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

Ob 5. uri 55 min. gštiraj osebni vlak s Dunaja via Amstetten, Lipskega Praga, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Pilsna, Budejovic, Solingrada, Linca, Steyra, Gmudena, Ischla, Ansee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste, Trbiša.
Ob 8. uri 19 min. gštiraj mešani vlak iz Kočevja, Novega mesta.
Ob 11. uri 30 min. popoldne osebni vlak s Dunaja via Amstetten, Lipskega Praga, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Pilsna, Budejovic, Solingrada, Linca, Steyra, Paris, Genevo, Ouh, Bregence, Inomost, Zella na Jeseru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pontabla, Trbiša.
Ob 4. uri 55 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja, Novega mesta.
Ob 4. uri 55 min. popoldne osebni vlak s Dunaja, Ljubna, Seisthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla, Trbiša.
Ob 9. uri 35 min. sveder mešani vlak iz Kočevja, Novega Mesta.
Ob 9. uri 4 min. sveder osebni vlak s Dunaja preko Amstetena in Ljubnega, Beljaka, Celovca, Pontabla, Trbiša.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

Ob 7. uri 35 min. gštiraj v Kamnik.
Ob 8. uri 5 min. popoldne . . .
Ob 8. uri 50 min. sveder . . .
Prihod v Ljubljano (drž. kol.)
Ob 6. uri 55 min. gštiraj iz Kamnika
Ob 11. uri 15 min. popoldne . . .
Ob 6. uri 30 min. sveder . . .

Kupi se na pol pokrit
koleselj

pripraven in še v dobrem stanu, da se — ako treba — kočjažev sedež odzame in z drugim nadomesti.

Anton Tomšič,

Verd pri Vrhniki.

(1518—2)

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Protinski cvet
ali
cvet zoper trganje.

Steklenica 50 kr., 12 steklenic 4 gld. 50 kr.

Odlično najboljšo mazilo zoper trganje po udih, bolečine v rokah, nogah, v križi ter v živcih, otrpnele ude in kite itd.

Dobiva se pri (820-46)

Ubaldu pl. Trnkóczy-ju
lekarnarju v Ljubljani.

Pošilja se z obratno pošto.

Lekarna Trnkóczy v Gradci.

V novozgrajeni hiši na Tržaški cesti
oddajo se takoj še naslednja

stanovanja:

V III. nadstropji: 2 stanovanji s 3 sobami in drugimi prostori.

V I. nadstropji: 1 stanovanje s 4 sobami in drugimi prostori.

Vpraša naj se pri Filipu Supančič-u na Rimski cesti št. 16. (1377—3)

Pristno ruske
gumaste galoše

le najboljše vrste

za dekleta gld. 1-60

„ dame gld. 1-90, „ 2-20

„ gospode „ 2-80, „ 3-20

ponuja

(1444—3)

Henrik Kenda
v Ljubljani.Philipp Neustein's
verzuckerte
labführende Pillen

katere so že več let preskušene in po odličnih zdravnikih kot lahko odvajalno, razstopljivo sredstvo priporočane,

ne motijo prebavljanja, so popolnoma neškodljive. Ker so posladkorjene, jih otroci radi uživajo.

Škatljica, 15 kroglic imačoa, velja 15 kr., zavoj z 8 škatljicami, torej s 120 kroglicami, velja le 1 gld. a. v.

Zahtevaj „Neustein-ove odvajalne kroglice“. — Pristne so samo, ako imajo pridejano varstveno znamko „Sv. Leopolda“ v rdečem tisku. Naše registrovane škatljice, navodi in zaviti morajo imeti podpis „Philipp Neustein, Apotheker“.

Philipp Neustein-ova

lekarna pri „Sv. Leopoldu“, Dunaj, I., Plankengasse 6. Zaloge v Ljubljani pri gospodu G. Piccoli-ju, lekarju. (1495—1)

Strojarske kadi

nove in stare, prodajo se na Vrhniki v hiši št. 32, po domače „pri Bobku“.

Ponudbe naj se pošiljajo gosp. Ivanu Gregurka v isti hiši. (1521—2)

Srajce za gospode

za koje se garantuje, da se dobro prilagajo, iz najboljšega materijala, z gladkimi prsi po gld. 27-50, z v gube nabranimi prsi po gld. 29—12 komadov, prodaja promptno iz zaloga ali pa narejene po meri, kakor tudi najfinije in najsolidneje (824—24)

v ovratnikih in manšetah.
Henrik Kenda, Ljubljana.

Razprodaja!

Nikdar več v življenji se ne nudi redka prilika, za

samo 2 gld.

dobiti nastopne prekrasne in koristne predmete. — 35 komadov za 2 gld. in sicer: 1 jako elegantna pozlačena ura z lepo veržico, ki točno gre, s 3letno garancijo; 1 prekrasna kravata za gospode od pristne svile; 1 jako lepa igla za kravate z umetnim briljantom; 1 prekrasen častniški portemonnaie od usnja, ličen in trpežen; 1 jako lepa broša za gospe, Pariška fačona; 1 prekrasen prstan od imitovanega zlata z lepim kamenom; 1 prekrasen smodkovnik; 1 prekrasen ustnik za smodke; 3 komade gumb za prsa od double-zlata z simili-briljanti; 2 komada gumb za vratnike od imitovanega zlata z m. haniko; 2 komada mehaničnih manšetnih gumbov; 10 komadov finega angleškega papirja za pisma in 10 komadov finih angleških zavitkov za pisma. — Vseh teh 35 prelepih predmetov sem primoran oddati za smešno nizko ceno 2 gld., kateri doslej še ni bilo primere. Da se vsak dvom izključuje, izjavljam, da sem pripravljen javno potrditi, da ima ura sama dvojno vrednost. Če bi komu roba ne ugajala, se denar drage volje vrne, tako da je za kupca izključen vsak risiko. Pošilja dokler zaloga traja, s poštanim povzajem

Krakowska razpošiljalnica ur F. WINDISCH
Krakov, Miodowa Nr. 11 B. (1463—3)

Doktorja Otona pl. Trnkóczy-ja

Malaga

s china in železom.

(Malaga 225 gr., Cert Chin. 7 gr., Tinct. Malat. ferri 25 gr.)

Skušeno že 20 let pri krvi revnih, slabotnih, bledih, medlih odraslih in otrokih, kot lahko prebavlja china-železo-preparat.

Dobiva se (1525—1)

v lekarni Trnkóczy-jevi
poleg mestne hiše v Ljubljani.
1 stekleničica 75 kr.

Št. 32.915.

Ustanove.

(1439—3)

Pri podpisnem magistratu podeliti je za tekoče leto sledeče ustanove:

1. Janez Bernardini-jevo v znesku 95 gld. — kr.
2. Jurij Thalmelner-jevo „ „ 86 „ 26 „
3. Jos. Jak. Schilling-ovo „ „ 86 „ 10 „
4. Jan. Jost. Weber-jevo „ „ 90 „ 92 „
do katerih imajo pravico hčere ljubljanskih meščanov, ki so uboge, poštenega vedenja in so se letos omožile.
5. Jan. Nik. Kraškovič-ovo v znesku 79 gld. 80 kr.
do katere ima pravico uboga, v šentpeterski fari v Ljubljani rojeno dekle, ki se je letos omožilo.
6. Jak. Ant. Fancoj-ovo v znesku 67 gld. 20 kr.
do katere ima pravico uboga, pošena nevesta meščanskega ali nižjega stanu.
7. Jos. Feliks Sin-ova v znesku 48 gld. 30 kr.
do katere imate pravico dve najbolj revni deklici iz Ljubljane.
8. II. Anton Ruab-ova v znesku 231 gld. — kr.
do jedne polovice te ustanove ima pravico uboga in pošena vdova ljubljanskega meščana, do druge polovice pa uboga, dobro vzgojena hči ljubljanskega meščana, ki se je letos omožila.
9. Mihael Pakič-ovo v znesku 120 gld. — kr.
do katere imajo pravico ubogi obrtniki meščanskega stanu ali pa njih vdove.
10. Jan. Krst. Kovač-ovo v znesku 151 gld. 20 kr.
katero je razdeliti mej štiri v Ljubljani bivajoče revne očete ali vdove matere, ki imajo po več otrok in uboštva niso sami zakrivali.
11. Helene Valentini-jevo v znesku 84 gld. — kr.
katero je razdeliti mej otroke, rojene v Frančiškanski fari v Ljubljani, ki nimajo starišev in še niso 15 let stari.
12. Ustanovo za posle v znesku 50 gld. 40 kr.
katero je razdeliti mej štiri uboge posle, ki več delati ne morejo in so na dobrem glasu.

Za vse te ustanove vložiti je prošnje opremljene s potrebnimi dokazili vsaj do 28. t. m. pri magistratnem vložnem zapisniku.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dné 1. novembra 1895.

Krajevni agenti

za star, fini dalmatinski cognac s prima-referencami, se vnaprejmajo za Ljubljano. — Ponudbe si izprosi V. Lukšič v Spiljetu (Spalato).

Naznanilo in svarilo.

Naznanjam s tem, da je moj popotnik gospod Alojzij Eržen z današnjim dnem iz moje službe odpuščen in nima nobene pravice več za mene sklepati kupčije.

Posebno poudarjam pa, da ni imel nikdar pravice sprejemati denarje in ne pripoznam tacih plačil.

Fran Detter

prva in najstarejša kranjska zaloga šivalnih in kmetijskih strojev
v Ljubljani, Stari trg št. 1.

(1523—1)

L. Luser-jev obliž za turiste.

Golovo in hitro upli-
vajoče sredstvo proti
kurjim ocesom,
žuljem na pod-
platih, petah in
drugim trdim
praskam
kože.Veliko
priznanih
pisem je na
ogled v
glavni razpošiljalnici:
L. Schwenk-a lekarna
(1347) Meldling-Dunaj.

Pristen samo, če imata navod in obliž varstveno znamko in podpis, ki je tu zraven; torej naj se pazi in zavrne vse manj vredne ponaredbe.

Pristen v Ljubljani: J. Mayr, Mardetschlager, U. pl. Trnkóczy, G. Piccoli, L. Grečel; v Rudolfu: S. pl. Sladovič, F. Haika; v Kamniku: J. Močnik; v Celovcu: A. Egger, W. Thurnwald, J. Birnbacher; v Bressan: A. Aichinger; v Trgu (na Koroškem): C. Menner; v Beljaku: F. Scholz, Dr. E. Kumpf; v Gorici: G. B. Pontoni; v Wolfsbergu: A. Huth; v Kranju: K. Savnik; v Radgona: C. E. Andrien; v Idriji: Josip Wario; v Radovljici: A. Roblek; v Celju: K. Gela; v Črnomlju: F. Haika.